

WYDARZENIA

Żaneta Gwardzińska

**Jubileusz muzeów w Klukach
i Swołowie oraz Seminarium Naukowe
„Organizacyjno-prawne uwarunkowania
w funkcjonowaniu muzeów
na wolnym powietrzu w Polsce.
Stan obecny – propozycje zmian”
5-7 czerwca 2018 roku**

**Museum Jubilee in Kluki and Swołowo,
as well as the Scientific Seminar
on “Organizational and Legal Conditions
in the Functioning of Open-Air Museums in Poland.
Current Status – Proposals for Changes”
5-7 June 2018**

W dniach 5-7 czerwca 2018 r. odbyły się obchody jubileuszu 55-lecia Muzeum Wsi Słowińskiej w Klukach i 10-lecia Muzeum Kultury Ludowej Pomorza w Swołowie, oddziałów Muzeum Pomorza Środkowego w Słupsku, wraz z towarzyszącym im Seminarium Naukowym „Organizacyjno-prawne uwarunkowania w funkcjonowaniu muzeów na wolnym powietrzu w Polsce. Stan obecny – propozycje zmian”, zorganizowane przez Jubilatów pod honorowym patronatem Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego, Marszałka Województwa Pomorskiego oraz Starosty Słupskiego. Ponadto patronat nad wydarzeniem objęły Narodowy Instytut Muzealnictwa i Ochrony Zbiorów oraz Stowarzyszenie Muzeów na Wolnym Powietrzu

w Polsce, a współorganizatorem seminarium był Wydział Prawa i Administracji Uniwersytetu Gdańskiego.

W obchodach jubileuszowych w Muzeum Kultury Ludowej Pomorza w Swołowie uczestniczyli przedstawiciele władz samorządowych województwa pomorskiego, w tym Wicemarszałek Województwa Pomorskiego Krzysztof Trawicki, Wicewojewoda Pomorski Mariusz Łuczyk, Zastępca Prezydenta Miasta Słupska Marek Biernacki, Naczelnik Wydziału Polityki Społecznej Starostwa Słupskiego Zbigniew Babiarczyk, a także Wójt Gminy Słupsk Barbara Dykier. Oprócz tego jubileusz oraz interdyscyplinarne seminarium skupiły prawników specjalizujących się w prawie ochrony dziedzictwa kulturowego oraz przedstawicieli muzeów na wolnym powietrzu z całej Polski. Obrady jubileuszu rozpoczęły się od przyznania osobom zasłużonym dla kultury medali oraz odznaczeń. Henryk Soja (Kierownik Muzeum Wsi Słowińskiej w Klukach) odznaczony został Złotym Medalem „Zasłużony Kulturze Gloria Artis”, Tadeusz Sadkowski (Muzeum – Kaszubski Park Etnograficzny im. Teodory i Izydora Gulgowskich we Wdzydzach Kiszewskich) Srebrnym Medalem „Zasłużony Kulturze Gloria Artis”. Gabriela Janik (Muzeum – Kaszubski Park Etnograficzny im. Teodory i Izydora Gulgowskich we Wdzydzach Kiszewskich), Violetta Tkacz-Laskowska (Muzeum Wsi Słowińskiej w Klukach), Marek Krężołek (Muzeum Pierwszych Piastów na Lednicy) oraz Urszula Kuczyńska (Skansen Kurpiowski im. Adama Chętnika w Nowogrodzie) odznaczeni zostali Brązowymi Medalami „Zasłużony Kulturze Gloria Artis”. Dawid Gonciarz (Kierownik Muzeum Kultury Ludowej Pomorza w Swołowie) otrzymał Złotą Odznakę „Za opiekę nad zabytkami”, a Magdalena Lesiecka (Muzeum Kultury Ludowej Pomorza w Swołowie) – odznakę „Zasłużony dla Kultury Polskiej”. Poza tym Dorocie Szymczak (Muzeum Pomorza Środkowego w Słupsku), Gabryeli Włodarskiej-Koszutowskiej (Muzeum Wsi Słowińskiej w Klukach), Teresie Dwulit (Muzeum Wsi Słowińskiej w Klukach) oraz Mikołajowi Radomskiemu (Muzeum Kultury Ludowej Pomorza w Swołowie) wręczone zostały medale Marszałka Województwa Pomorskiego „De nihilo nihil fit”.

Po uroczystościach jubileuszowych, uwieńczonych uroczystym obiadem w Gospodzie w Swołowie, rozpoczęło się seminarium naukowe. Uczestniczy pierwszego panelu, moderowanego przez prof. dra hab. Jana Świącha (Uniwersytet Jagielloński), skupili się na zagadnieniach prawnych funkcjonowania muzeów, w tym muzeów na wolnym powietrzu. Seminarium otworzył dr hab. Kamil Zeidler (prof. Uniwersytetu Gdańskiego), który zobrazował słuchaczom autonomię prawa o muzeach, jako niezależnej gałęzi prawa, prezentując jednocześnie wybrane monografie prawnicze z tej dziedziny wiedzy. Następnie dr hab. Tomasz Bąkowski (prof. Uniwersytetu Gdańskiego) wygłosił referat dotyczący prawnych aspektów planowania i zagospodarowania przestrzennego w działalności muzeów na wolnym powietrzu. Dr Alicja Jagielska-Burduk (Centrum Prawa Ochrony Dóbr Kultury UNESCO, Uniwersytet Opolski) opowiedziała o edukacji o dziedzictwie kulturowym w wymiarze krajowym i unijnym, przywołując jednocześnie przykła-

dy uczestnictwa muzeów w grach miejskich, w tym w Pokémon Go. Kolejny referat dotyczący prawnych aspektów ochrony produktów regionalnych i tradycyjnych wygłosili dr Ewelina Kowalska (Uniwersytet Gdański) i Mariusz Szatkowski (Uniwersytet Gdański), a rozważania w nim zawarte, wzbogacone przykładem sera camembert „Słupski Chłopczyk”, ukazały praktykę stosowania prawa własności przemysłowej w walce o tradycję i promocję regionu. Promocja regionu nieodzownie związana jest z prowadzeniem działalności gospodarczej, dlatego problematyka ta była przedmiotem referatu Aleksandry Szydzik (Uniwersytet Gdański). Obrady panelu prawnego wieńczyło wystąpienie mgra Michała Bąkowskiego (Uniwersytet Gdański), który przybliżył uczestnikom problematykę udziału muzeów w cyberprzestrzeni, czyli nowoczesnym społeczeństwie informacyjnym, oraz problemy prawne z tym związane. Po zakończeniu pierwszego panelu uczestnicy konferencji udali się do Ustki, gdzie odbyła się uroczysta kolacja powitalna.

Drugiego dnia obrady odbyły się w Ustce, a moderatorem pierwszego panelu muzealnego był prof. dr hab. Kamil Zeidler (Uniwersytet Gdański). Panel rozpoczął się wystąpieniem Prezesa Stowarzyszenia Muzeów na Wolnym Powietrzu w Polsce Jarosława Gałęzy, który nie tylko serdecznie przywitał zgromadzonych na sali gości, lecz również zwięźle przedstawił aktualne problemy muzeów na wolnym powietrzu, wyrażając tym samym nadzieję organizacji kolejnych seminariów prawnych dla muzeów skansenowskich. Pierwszy referat wygłosiła prof. dr hab. Anna Gerecka-Żołyńska (Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu), która omówiła wybrane karnoprawne problemy ochrony produktów regionalnych. Następnie dr Żaneta Gwardzińska (Centrum Prawa Ochrony Dóbr Kultury UNESCO, Uniwersytet Opolski) przybliżyła uczestnikom seminarium problematykę ochrony danych osobowych w muzeach, odnosząc się do aktualnych zmian prawnych w tym zakresie. Irena Lew (Muzeum Etnograficzne w Zielonej Górze z siedzibą w Ochli) ukazała praktykę stosowania przepisów prawa gospodarczego przez muzea na wolnym powietrzu, z kolei Edwin Wilbik (Muzeum Rolnictwa im. Krzysztofa Kluka w Ciechanowcu) scharakteryzował normy budowlane i podał interpretację przepisów prawa budowlanego na przykładzie tradycyjnych materiałów i technik budowlanych.

Po przerwie obrady panelu otworzyła Aleksandra Kośmicka (Muzeum Wsi Opolskiej w Opolu) referatem dotyczącym wpisu zabytków architektury ludowej do inwentarza muzealnego. W kolejnym wystąpieniu Elżbieta Ofiarska (Muzeum Wsi Opolskiej w Opolu) skoncentrowała się na zagadnieniach związanych z muzealiami ruchomymi w muzeach na wolnym powietrzu. Panel zakończyło wystąpienie Wojciecha Mielewcyka (Muzeum Narodowe Rolnictwa i Przemysłu Rolno-Spożywczego w Szreniawie) na temat nazewnictwa muzeów na wolnym powietrzu i muzeów z ekspozycją plenerową oraz ich podległości organizacyjnych. Drugi dzień seminarium wzbogaciły również w atrakcje kulturalne. Po obiedzie uczestnicy seminarium zwiedzili Muzeum Wsi Słowińskiej w Klukach.

Ostatniego dnia seminarium obrady powtórnie przeniosły się do Swołowa. Podczas drugiego panelu muzealnego, którego moderatorem była Dyrektor Muzeum Pomorza Środkowego w Słupsku Marzenna Mazur, Jacek Bardan (Muzeum Kultury Ludowej w Kolbuszowej) wygłosił referat na temat parku etnograficznego w krajobrazie. Następnie Dawid Gonciarz (Muzeum Kultury Ludowej Pomorza w Swołowie) zaprezentował problemy formalno-prawne działalności muzeów na wolnym powietrzu, w tym podrzucania zwierząt do muzeów. Piotr Rzeszotarcki (Muzeum Wsi Mazowieckiej w Sieprcu) przedstawił problematykę organizacji czasu pracy działu przyrodniczego w Muzeum wsi Mazowieckiej w Sieprcu. Później Anna Uszyńska (Muzeum Rolnictwa im. Krzysztofa Kluka w Ciechanowcu) w swoim wystąpieniu skoncentrowała się na kulturze organizacyjnej muzeów, a Ewa Pliszka (Muzeum w Koszalinie) zakomunikowała, że obecnie prowadzone są prace nad powstaniem nowego obiektu na wolnym powietrzu – rekonstrukcji zagrody jamneńskiej z XIX wieku.

W trakcie seminarium poruszonych zostało wiele ważnych i kluczowych problemów, z którymi spotykają się muzealnicy pracujący w muzeach na wolnym powietrzu, a które nie były dotychczas przedmiotem żadnego kompleksowego opracowania w doktrynie prawa o muzeach. Należy tutaj w szczególności zwrócić uwagę na problem podrzucania zwierząt do skansenów, jak również na niespójności przepisów prawa rolnego, zgodnie z którym muzea skansenowskie są gospodarstwami rolnymi i choć nie płacą składek na ubezpieczenie społeczne rolników, to stosuje się wobec nich przepisy dotyczącego producentów rolnych, w szczególności w zakresie kontroli Powiatowych Inspektorów Weterynarii.

Po podsumowaniu i zamknięciu seminarium jego uczestnicy udali się na objazdową wycieczkę po „Krainie w Kratę”, która zakończyła się obiadem w Zagrodzie Śledziowej w Starkowie.